

دانشگاه علوم پزشکی کرمان
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

آیین نامه ارزشیابی کیفیت تدریس
اعضای هیات علمی

اردیبهشت ۱۴۰۰

واحد ارزشیابی کیفیت تدریس اعضای هیات علمی

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

آیین نامه ارزشیابی کیفیت تدریس اعضای هیات علمی

ماده ۱- مقدمه

آموزش مهمترین فرایند خدمتی دانشگاه به دانشجویان است که پیامد آن در سطح جامعه نمود پیدا می کند و به همین دلیل اطمینان از کیفیت آموزش، از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. دانشگاه های علوم پزشکی در سراسر کشور رویکردهایی را برای تضمین کیفیت آموزش بکار می برند که یکی از مهمترین آنها پیمایش نظرات ذینفعان مختلف آموزش می باشد. در دانشگاه علوم پزشکی کرمان از رویکرد ارزیابی ۳۶۰ درجه که با ارزیابی کیفی تلفیق شده است برای جمع آوری داده های مرتبط با کیفیت تدریس اساتید استفاده می شود. در ارزیابی ۳۶۰ درجه همزمان از نظرات دانشجو، مدیر گروه، همکار و معاون آموزشی دانشگاه بهره گرفته می شود و در ارزیابی کیفی، نظرات دانشجویان در جلسات بحث گروهی و نیز سوال بازی که در پرسشنامه سامانه ماد بارگزاری شده است، دریافت و تلفیق می شود. در ادامه این آیین نامه جزئیات فرایند ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید در دانشگاه علوم پزشکی کرمان ارائه شده است.

ماده ۲- تعریف واژه ها

الف- ارزشیابی کیفیت تدریس: ارزشیابی عملکرد استاد عبارت است از تعیین میزان موفقیت استاد در رسیدن به اهداف آموزشی.

ب- سامانه رویاپرداز ماد: تمام فرایند ارزشیابی کیفیت تدریس شامل ارزشیابی دانشجو (فراگیر، مدیر گروه، معاون آموزشی دانشکده، معاون آموزشی دانشگاه، همکار و خودارزیابی) می باشد که بصورت الکترونیک و از طریق سامانه رویاپرداز ماد انجام می شود که در این آیین نامه با عنوان سامانه ماد از آن یاد می شود.

ج- واحد ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید: یکی از واحدهای مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه که وظیفه هدایت ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید را برعهده داشته و در این آیین نامه با عنوان واحد ارزشیابی از آن یاد می شود.

ماده ۳- فرایند ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید

در دانشگاه علوم پزشکی کرمان از ۲ رویکرد کمی و کیفی برای ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید بهره گرفته می شود. رویکرد کمی مبتنی بر چک لیست با سوالات بسته و در سامانه ماد است که با روش ارزشیابی ۳۶۰ درجه صورت می پذیرد و روش کیفی با

برگزاری جلسات بحث گروهی با دانشجویان و یا مصاحبه حضوری یا تلفنی با ایشان انجام می شود. در ادامه هر یک از این رویکردها و الزامات آنها تشریح شده اند.

ماده ۴- ارزشیابی کمی کیفیت تدریس اساتید

- ✓ این ارزشیابی به روش ۳۶۰ درجه و با دریافت نظرات دانشجویان، همکاران، مدیر گروه، معاون آموزشی دانشکده و معاون آموزشی دانشگاه انجام می شود. برای هر گروه چک لیست اختصاصی طراحی شده و پس از ارزیابی اعتبار و پایایی، در سامانه ماد بارگزاری شده است. در هر نیمسال اطلاعات کلیه دروس تعریف شده در سامانه سما وارد سامانه ارزشیابی ماد می گردد. از آنجائیکه مسؤلیت تعریف دروس بعهده واحد آموزش هر دانشکده می باشد، ضروری است دروس با همان ترکیب اساتیدی که در ارائه درس مشارکت دارند، در سامانه سما ثبت شوند تا امکان ارزشیابی کیفیت تدریس همه اساتید فراهم گردد.
- ✓ واحد ارزشیابی موظف است بعد از دوره حذف و اضافه دروس، برنامه زمانبندی ارزشیابی را به معاونت آموزشی دانشگاه، واحد های تحصیلات تکمیلی دانشگاه، آموزش کل، واحد رایانه دانشگاه و معاونت آموزشی دانشکده ها اعلام نماید.
- ✓ واحد ارزشیابی موظف است بعد از گذشت نیمه نیمسال تحصیلی (حدود ابتدای آذرماه و ابتدای اردیبهشت ماه) با معاونین آموزشی دانشکده ها در خصوص اصلاح و نهایی کردن دروس تعریف شده در سامانه سما مکاتبه نماید و ایشان ۱ هفته فرصت دارند که دروس را بررسی و درمورد اصلاحات ضروری با واحد ارزشیابی مکاتبه کنند.
- ✓ استاد موظف است در طول نیمسال تحصیلی واحد های خود را در سامانه سما بررسی نموده و در صورت مشاهده تناقض به آموزش مربوطه اعلام کند. اصلاح دروس برعهده آموزش دانشکده است.
- ✓ مسوولیت خطا یا تناقض در تعریف دروس و عدم وجود درس ارائه شده توسط استاد در فهرست دروس و یا برعکس و یا درج دروس اضافی در سامانه که استاد تدریس نکرده است، متوجه استاد مربوطه و اداره آموزش دانشکده مربوطه می باشد.
- ✓ یک هفته قبل از شروع ارزشیابی (حدود ۲۵ روز قبل از شروع امتحانات) اطلاعات دروس جهت ثبت در سامانه ارزشیابی ماد از آموزش کل دانشگاه (براساس سامانه سما) اخذ می گردد و به شرکت ارسال می شود.
- ✓ دسترسی به سامانه رؤیا پرداز ماد از طریق آدرس <http://edm.kmu.ac.ir> فراهم است که لینک آن در صفحه "هیات علمی" در سایت دانشگاه، صفحه اصلی سامانه سما و صفحه واحد ارزشیابی دانشگاه در دسترس قرار دارد.

۴-۱- ارزشیابی توسط دانشجو

طبق مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی، دانشجویان می توانند ۴۰٪ نمره ارزشیابی کیفیت تدریس استاد را تعیین کنند. براین اساس در دانشگاه علوم پزشکی کرمان سهم نظرات دانشجویان در امتیاز ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید، ۴۰٪ می باشد و این ارزشیابی طبق ضوابط زیر انجام می پذیرد:

- ✓ زمان ارزشیابی قبل از شروع امتحانات (تقریباً ۲۱ روز قبل از شروع امتحانات) خواهد بود تا تأثیر وضعیت آزمون بر ارزشیابی کیفیت تدریس به حداقل برسد. دانشجو می تواند تا روز قبل از شروع امتحانات نیمسال، ارزشیابی را انجام دهد.
- ✓ برای انجام ارزشیابی، دانشجو باید وارد سامانه رؤیاپرداز ماد شود، کد کاربری و رمز عبور، کد ملی دانشجو خواهد بود و دانشجو موظف است پس از اولین ورود به سایت، به تغییر رمز عبور اقدام نماید.
- ✓ در صورت فراموشی رمز عبور، دانشجو می تواند از گزینه "فراموشی رمز عبور" در سامانه استفاده کند، پس از آن، رمز عبور جدید به براساس انتخاب دانشجو، به ایمیل و یا شماره تلفن همراه وی ارسال خواهد شد. در صورت بروز هر گونه مشکل، دانشجو می تواند با واحد ارزشیابی تماس بگیرد.
- ✓ برای ارزشیابی دروس نظری، بالینی، کارآموزی و کارورزی چک لیست های اختصاصی تعریف شده است که شرح هر یک در ادامه ارائه شده است:

۴-۱-۱- ارزشیابی دروس نظری

هر دانشجو موظف است در پایان نیمسال تحصیلی با ورود به سامانه ارزشیابی ماد، کیفیت تدریس دروس نظری ارائه شده در همان نیمسال را ارزشیابی کند.

- امکان ارزشیابی برای تمام دروسی که در فهرست انتخاب واحد دانشجو وجود دارد فراهم شده است؛ با این حال دانشجو موظف است ارزشیابی را برای حداقل ۷۵٪ دروس نیم سال مربوطه انجام دهد.
- در صورت عدم انجام ارزشیابی بیش از یک ترم، دانشجو در زمان انتخاب واحد، مجاز به انتخاب واحد در سامانه سما نخواهد بود و انتخاب واحد وی، غیرفعال می گردد.
- در صورت عدم مشارکت دانشجو در فرایند ارزشیابی و غیرفعال شدن انتخاب واحد دانشجو، جهت فعال شدن امکان انتخاب واحد، دانشجو باید به واحد ارزشیابی دانشگاه مراجعه و کتباً درخواست خود را ارائه نماید؛ پس از بررسی درخواست ها و در صورت موافقت، انتخاب واحد برای دانشجو فعال می گردد. بدیهیست تبعات انتخاب واحد دیر هنگام متوجه خود دانشجو خواهد بود.
- دروس معرفی به استاد ارزشیابی نمی گردند.
- ارزشیابی پایان نامه از طریق فرایند جداگانه ای صورت می پذیرد.
- **ارزشیابی توسط دانشجویان خارجی:** ارزشیابی کیفیت تدریس دروس ارائه شده در هر نیمسال توسط دانشجویان خارجی که در کلاس شرکت نموده اند طبق روال دانشجویان داخلی انجام می شود، تنها تفاوت در فرم ارزشیابی است که به زبان انگلیسی طراحی شده است.

۴-۱-۲- ارزشیابی کیفیت تدریس دروس بالینی

- ارزشیابی بالینی در پایان هر دوره آموزش بالینی صورت می گیرد.
- دانشجو، کارورز و رزیدنت موظف هستند در پایان دوره ارزشیابی را انجام دهند.
- اطلاعات دروس بر اساس داده های سامانه سما، در هر ۶ ماه یکبار اخذ می گردد. با توجه به اینکه واحد آموزش بالینی دانشکده پزشکی مسوولیت تعریف دروس بالینی در سامانه سما را بر عهده دارد، ضروریست برای جلوگیری از هر گونه تناقض و خطا، دروس دقیقاً مطابق با برنامه حضور دانشجویان در بخش های بالینی تعریف شوند.
- دانشجو و رزیدنت موظف است تمام دوره های آموزشی ارائه شده را ارزشیابی نماید. در صورت ارزشیابی کمتر از ۵۰٪ از دوره ها، نتیجه ارزشیابی ثبت نخواهد شد.

۴-۲- ارزشیابی همکار از همکار

- همزمان با ارزشیابی مدیر گروه از عضو هیأت علمی در بهمن هر سال (هر سال یکبار و بمدت یکماه)، از طریق سامانه رؤیاپرداز ماد به انجام می شود.
- اطلاعات اعضا هیأت علمی گروه ها از طریق کارگزینی هیأت علمی اخذ می گردد.
- ارزشیابی اعضای هیات علمی توسط مدیر گروه مربوطه هر سال یکبار و در بهمن ماه، در سامانه رؤیاپرداز ماد انجام می شود.

۴-۳- ارزشیابی مدیر گروه از عضو هیأت علمی

- فهرست مدیران گروه در دیماه هر سال از اداره امور هیأت علمی اخذ می گردد.
- ارزشیابی مدیران گروه ها نیز بصورت سالانه و توسط اعضای گروه و ریاست دانشکده مربوطه صورت میگیرد.
- مدیران گروه بالینی توسط معاون آموزشی بیمارستان، یکبار در سال -معمولاً اسفندماه- ارزشیابی می شوند.

۴-۴- ارزشیابی معاون آموزشی دانشکده از عضو هیأت علمی

- ارزشیابی اعضای هیات علمی توسط معاون آموزشی دانشکده در هر سال در نیمه بهمن ماه انجام می شود.
- ارزشیابی از نیمه بهمن به مدت یکماه در جریان است.

۴-۵- ارزشیابی معاون آموزشی دانشگاه از عضو هیأت علمی

- ارزشیابی اعضای هیات علمی توسط معاون آموزشی دانشگاه در هر سال در نیمه بهمن ماه انجام می شود.

- ارزشیابی از نیمه بهمن به مدت یکماه در جریان است.

ماده ۵- ارزشیابی قضاوتی کیفیت تدریس اساتید

در پایان هر نیمسال تحصیلی، قبل از شروع امتحانات، تعدادی از دانشجویان از رشته های مختلف برای مصاحبه دعوت می شوند. انتخاب دانشجویان به روش نمونه گیری طبقه ای صورت می گیرد به نحوی که از گروه های آموزشی و مقاطع مختلف مشارکت- کنندگانی انتخاب شوند. انتخاب دانشجو در هر طبقه بصورت تصادفی خواهد بود. کارشناس واحد ارزشیابی با دانشجویان تماس گرفته و آنها را برای شرکت در جلسه بحث گروهی دعوت خواهد کرد. برای برگزاری جلسه، با مراجعه حضوری کارشناس به دانشکده ها یا در صورت تمایل دانشجویان، با حضور آنها در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه، جلسه بحث گروهی درمورد کیفیت آموزش در گروه های مختلف برگزار می گردد. در ابتدای جلسه به اطلاع دانشجویان رسانده می شود که محتوای جلسه ضبط خواهد شد ولی فایل ضبط شده کاملاً محرمانه بوده و تنها در اختیار واحد ارزشیابی خواهد ماند. گزارشات محتوای تحلیل شده این جلسات بصورت دوره ای در شورای عالی ارزشیابی دانشگاه ارائه خواهد شد و از آن برای ارائه بازخورد به دانشکده- ها، بیمارستان و گروه های آموزشی و نیز در سیاستگذاری های کلان آموزش دانشگاه استفاده خواهد شد.

ماده ۶- استفاده از نتایج ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید

مهمترین موارد استفاده از نتایج ارزشیابی کیفیت تدریس عبارتند از تصمیم گیری درمورد ترفیع پایه سالانه و ارتقای رتبه علمی عضو هیات علمی. علاوه بر موارد فوق، از این امتیاز برای تصمیم گیری درمورد تعیین استاد دروس در نیم سال های آتی توسط گروه آموزشی و انتخاب استاد نمونه استفاده می شود.

جدول شماره ۱- سهم منابع مختلف در تعیین امتیاز ارزشیابی کیفیت تدریس برای ترفیع پایه سالانه و

ارتقای رتبه علمی عضو هیات علمی

سهم از امتیاز کل	گروه ذینفعان
۴۰٪	دانشجو
۲۰٪	مدیر گروه
۱۰٪	همکار
۱۵٪	معاون دانشکده
۱۵٪	معاون آموزشی دانشگاه

در پایان بازه ارزشیابی، نمرات ارزشیابی کیفیت تدریس هر استاد در صفحه اختصاصی مربوطه برای ایشان قابل مشاهده است. همچنین مدیران گروه ها و معاونین آموزشی دانشکده ها می توانند در پایان هر نیم سال به نمرات ارزشیابی کیفیت تدریس اعضای هیات علمی گروه و دانشکده مربوطه دسترسی داشته و از آن برای ارائه بازخورد به اساتید و ارتقای کیفیت آموزش بهره ببرند.

- نمرات ارزشیابی زیر ۲,۵ از ۵ نمره که درصد مشارکت دانشجویان در ارزشیابی آن درس کمتر از ۲۵٪ دانشجویان کلاس باشد از محاسبه امتیاز ارزشیابی کیفیت تدریس استاد در نیم سال مربوطه حذف می گردند.
 - دفتر توسعه آموزش پزشکی موظف است ضمن حفظ محرمانگی نتایج، از نتایج جهت ارتقا آموزش بهره ببرد.
 - نتایج ارزشیابی کیفیت تدریس در اختیار استاد مربوطه قرار می گیرد. پس از سپری شدن زمان ارزشیابی و پایان زمان ثبت نمرات در سامانه سما، در هر نیمسال در زمان از پیش تعیین شده (نیمه دوم بهمن و نیمه اول مردادماه) استاد می تواند نمرات ارزشیابی خود را با ورود به سامانه رؤیا پرداز ماد مشاهده کند.
 - کد کاربری و رمز عبور استاد در اولین ورود به سامانه کد ملی است و بدلائل امنیتی، لازم هست اساتید با اولین ورود به سامانه رمز عبور را تغییر دهند.
 - در صورت فراموشی رمز عبور، استاد می تواند از گزینه "فراموشی رمز عبور" در سامانه استفاده کند، پس از آن، رمز عبور جدید به براساس انتخاب استاد، به ایمیل و یا شماره تلفن همراه وی ارسال خواهد شد.
 - در صورتی بروز مشکل در دسترسی به سامانه، استاد می تواند با اداره ارزشیابی تماس بگیرد.
 - استاد می تواند در صورت اعتراض به نتایج ارزشیابی، اعتراض خود را کتباً به مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه ارسال نماید.
- نمرات ارزشیابی کیفیت تدریس هر یک از اساتید در اختیار مدیر گروه مربوطه قرار می گیرد و مدیر گروه موظف است نتایج را بررسی و نقاط ضعف و راه کارهای بهبود وضعیت را کتباً به معاونت آموزشی دانشکده اعلام نماید.
- فهرست اسامی و نمرات ارزشیابی کیفیت تدریس اساتیدی که نمره آنها در یک درس یا میانگین کل زیر ۲/۵ (از ۵ نمره) باشد در هر نیمسال به معاونت آموزشی دانشگاه اعلام می گردد.
 - واحد ارزشیابی موظف است هر ۲ سال یکبار جهت بررسی و تجدید نظر در پرسشنامه ها از گروه های آموزشی نظرخواهی نموده و نسبت به بازنگری و به روزرسانی پرسشنامه ها اقدام نماید.

ماده ۲- شورای عالی ارزشیابی آموزش دانشگاه

این شورا مرجع عالی سیاستگذاری و تصمیم گیری درمورد کیفیت تدریس اعضای هیات علمی در دانشگاه است.

۱-۲- وظایف شورا:

- نظارت بر وضعیت امتیازات کیفیت تدریس اعضای هیات علمی: لیست اعضای هیات علمی که نمرات ارزشیابی کیفیت تدریس آنها از دیدگاه دانشجویان در ۳ نیم سال متوالی کمتر از ۳,۵ از ۵ باشد توسط مسوول واحد ارزشیابی تهیه و در این شورا مطرح می شود تا درمورد آنها تصمیم گیری شود. در صورت نیاز از عضو هیات علمی و یا مدیر گروه مربوطه نیز جهت بررسی موضوع در شورا دعوت به عمل خواهد آمد.

- بررسی گزارش مصاحبه با دانشجویان: این گزارش نیز در این شورا بررسی شده و تصمیمات مرتبط با اصلاح فرایندهای آموزشی اتخاذ و به مرجع مربوطه در گروه مربوطه، دانشکده یا دانشگاه ابلاغ می گردد.
- بررسی اعتراضات اعضای هیات علمی نسبت به امتیاز کیفیت تدریس: در صورتی که اعضای هیات علمی نسبت به امتیاز کیفیت تدریس خود و نحوه اعمال آن در ترفیع سالانه یا ارتقای رتبه علمی اعتراض داشته باشند، موارد اعتراض در این شورا بررسی و تصمیم گیری خواهد شد.
- بررسی اعتراضات دانشجویان در مورد کیفیت تدریس اعضای هیات علمی: اعتراضات، انتقادات و پیشنهادات دانشجویان در مورد کیفیت تدریس و تعامل اعضای هیات علمی در محیط های آموزشی، بصورت محرمانه، در این جلسات بررسی شده و نتایج تصمیمات اتخاذ شده به مرجع مربوطه در گروه، دانشکده، بیمارستان و یا سایر بخش های دانشگاه ابلاغ خواهد شد.

۲-۲-۷- اعضای شورا:

اعضای این شورا عبارتند از:

۱. رئیس دانشگاه
 ۲. معاونت آموزشی دانشگاه
 ۳. مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
 ۴. مسوول واحد ارزشیابی کیفیت تدریس
 ۵. ۳ نفر عضو هیأت علمی به انتخاب رئیس دانشگاه
- ابلاغ عضویت افراد در این شورا توسط ریاست دانشگاه صادر شده و هر ۲ سال یکبار تجدید می گردد.

ماده ۸- تصویب آیین نامه

این آیین نامه در ۸ ماده و در تاریخ ۱۳ تیر ۱۴۰۰ در شورای دانشگاه علوم پزشکی کرمان بررسی شده و مورد تصویب قرار گرفت.